

Posudek vedoucího rigorózní práce

Student : Mgr. Barbora ČERNÁ

Obor : český jazyk a literatura

Téma rigorózní práce v českém jazyce : Obraz hvězdy v bulváru

Téma rigorózní práce v anglickém jazyce : The image of a star in the tabloid press

Konzultant rigorózní práce : PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Rigorózní práce magistry Barbory Černé vychází z její diplomové práce obhájené na katedře českého jazyka v LS 2009. Tuto práci autorka upravila, rozšířila a odstranila alespoň částečně některé připomínky vedoucího a oponentky. Tématem práce je utváření mediálního obrazu hvězdy v textech bulvární publicistiky. Toto téma autorka zdařile v úvodu naznačuje citovanou bulvární zprávou a zamyšlením nad proměnou obrazu hvězdy. Cílem její práce je kromě vymezení základního odborného pozadí (stručné vymezení bulvární publicistiky) charakteristika hvězdy z pohledu sociologie, psychologie, ale i ekonomie, dále typologie hvězd z různých úhlů pohledu, jazyková analýza prostředků, jimiž se o hvězdách mluví a jež se podílejí na utváření jejich mediálního obrazu. Z toho vyplývá i další dílčí cíl, a to kognitivní analýza lexémů *hvězda* a *sexbomba* a deskripce dvou mediálních narativů. Veškeré sondy a závěry autorka dokumentuje bohatě materiálem získaným excerpcí bulvární publicistiky (tištěných i internetových verzí deníků i internetových bulvárních zpravodajských serverů). Autorka při plnění dílčích cílů využívala metodu analýzy mediálního obrazu, stylistické analýzy, kognitivnělingvistických metod a řízeného dialogu s redaktorkou.

Zatímco první dvě kapitoly práce představují obecný základ práce – vymezení cílů a metodologie, popis analyzovaného materiálu, charakteristiku bulváru a práce bulvárního novináře, třetí kapitola už je věnovaná životu hvězdy. Autorka si všímá jejího vzniku, vrcholu popularity a pádu – to je v poslední části práce dokladováno na dvou mediálních narativech (viz dále). O principu adorace hvězd se autorka zmiňuje ve čtvrté kapitole, všímá si, jakým způsobem se vytváří obdiv ke hvězdě, upozorňuje na různé obrazy téže hvězdy v závislosti na médiích. V následující kapitole autorka rozebírá určité rysy, které určují hvězdy. Zajímavé je porovnání množství domácích a zahraničních hvězd v jednom vydání periodika a jejich rozmístění. Rovněž ostatní kategorie jsou celkem promyšleně stanoveny, inspirativní je názor týkající se hvězd politických,

neboť je poměrně zajímavé uvažovat, kdy se osobnost v politice stává „jenom“ hvězdou a kdy je to ještě politik – autorka tady vhodně upozorňuje na teorii politainmentu. Za zmínku stojí i krystalizace nových typů hvězd, jako jsou kulinářské hvězdy a hvězdy – zločinci.

V šesté kapitole se B. Černá věnuje jazykovým a stylistickým prostředkům, které se často využívají při řeči o hvězdách. Upozorňuje na specifčnost strukturování bulvárních periodik, na specifické užití přímé řeči (stejně jako S. Schneiderová v přednášce pro JS v listopadu 2012 si všímá toho, že leckdy nejde o skutečnou přímou řeč). Je zajímavé, že jazykové prostředky, které autorka popisuje v materiálu, jsou typicky bulvární, ale řekl bych, že s ohledem na texty posledních měsíců (jež už nebyly součástí intenzivního výzkumu autorky) vykazují určité rysy zastaralosti. Přes autorkou podchycovanou a dokumentovanou stereotypičnost jde s odstupem času velice často ještě o poměrně osobité stylizace. Zajímavé pasáže, které naznačují jisté pokusy o originalitu vyjadřování bulvární médií, představuje kapitola dokumentující intertextovost v hovoru o hvězdách. Velice podrobně a pečlivě je rovněž rozebrána neverbální stránka textů. Sonda do neverbální komunikace je rovněž provedena pro dokreslení na materiálu orálního bulváru – VIP zprávy na TV Prima.

Přes analýzu jazykových prostředků se dostává autorka ke kognitivnělingvistické analýze lexémů *hvězda* a *sexbomba*. Na základě kontextů, v nichž se lexémy vyskytují, stanovuje soubor konotací, které jsou na významovou složku lexému nabaleny a které v podstatě charakterizují označenou skutečnost.

Osmá kapitola *Image vybraných hvězd v bulvárních médiích* je věnována rozboru a proměně mediálního obrazu Leoše Mareše a Ivety Bartošové. Na těchto dvou osobnostech se krásně konstruuje mediálně-komerční záměry hvězd a médií, proměna jejich popularity, ovšem i řeči o nich. Příběhy obou osobností představují určité typy mediálních narativů, zprávy o nich konstruuje celkový obraz jako příběh, nikoliv jako mediální sdělení. Autorka popisuje, jakými cestami je dosaženo žádoucího efektu. Obě osobnosti byly již v době psaní diplomové práce zvoleny velice dobře. Leoš Mareš v té době představoval mediálně sledovanou osobnost, jejíž narativ je ovšem už vyčerpaný, jak ukazuje rigorózní práce i současné mediální texty., a je nahrazen jinými narativy (od léta 2013 bych asi upozornil na narativ Ornely Štikové). Příběh Ivety Bartošové ovšem pokračuje, jeho označení v jednom z analyzovaných textů za „telenovelu“ je myslím již více než výstižné – jeho rozvoj pochopitelně podpořila i nedávno uváděná Iveta Bartošová živě nedávno uváděná jednou z komerčních televizí a reflektovaná v médiích.

Po stránce jazykové se mi jeví práce v pořádku – objevuje se několik jazykových a stylizačních nedostatků, autorka má v některých částech práce tendenci se vyjadřovat spíše publicisticky (zjevně pod vlivem analyzovaného materiálu). Rovněž seznam použité teoretické literatury by mohl být obsáhlejší.

Myslím, že práce je dobrým příspěvkem k rozkrývání mediálního obrazu a charakteristice mediální stylistiky. Předloženou rigorózní práci **doporučuji** k obhajobě.

Připomínky a dotazy:

Kdo je to „běžná čtenářka bulváru“? (s. 14)

Na s. 20 autorka píše, že podle novináře bulvárního média se nefotografují lidé na pohřbech, podotýkám, že zejména při pohřbu hvězd bývají uváděny velice často fotografie významných osobností při smutečním aktu.

Souhlasí autorka s mou myšlenkou, že se jazyk bulváru proměnil? Lze zdokumentovat sílicí šablonovitost a stereotypičnost bulvárních textů?

Prosím, aby se autorka vyjádřila k tomu, jestli chápe mediální obraz a image jako synonyma, případně jaký v těchto termínech vidí rozdíl.

Na základě narativu Ivety Bartošové by mě zajímalo, jestli náhodou právě díky mediálním příběhům rovněž nedochází k určitému posunu oblasti působení hvězd a její charakteristice.

V Praze 8. ledna 2013

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.